

**Odborný posudek na
Bakalářskou práci Michaely Vosobové:**

***Adaptace rodiny kyrgyzských imigrantů na stravovací podmínky
v ČR/ Případová studie***

Nejprve bych se chtěl vážené komisi omluvit, že se nemohu osobně zúčastnit obhajoby: jsem toto dobou jako vedoucí na terénním kurzu FHS v Bosně a Hercegovině.

Bakalářská práce Michaely Vosobové *Adaptace rodiny kyrgyzských imigrantů na stravovací podmínky v ČR/ Případová studie* má 59 stran, 8 kapitol a přílohy.

Je hezky psána, neobsahuje zásadní formální chyby a dobře se čte.

Sama práce je dobře provedenou etnografií stravovacích návyků kyrgyzské rodiny v Čechách. Vzorek – neúplná domácnost, šestačtyřicetiletá matka a její šestnáctiletá dcera – není pravda velký, ale tak to u metody *case studies* někdy bývá. Z textu je patrné, že si autorka dovedla v terénu získat důvěru respondentek.

Sama tato byť hezky provedená etnografie tvoří však jen třináct stránek (str.27-40) z téměř šedesátistránkové práce; zbytek jsou různé úvody a přílohy. To by opět nebyl ani tak velký problém, kdyby měly nějaký přímý, jasně formulovaný, vztah k meditu věci. A tak v úvodu jsou řazeny dlouhé pasáže o obecných trendech imigrace do české republiky, o postoji české veřejnosti k emigrantům, struktuře etnických restaurací u nás, kmenovém uspořádání

Kyrgyzů, původu tohoto etnonyma, historii kyrgyzských chanství a současné politice v Kyrgyzstánu atd. A ne jinak tomu je i v přílohách. (Je to tak trochu, jak kdyby někdo psal práci o manželkách Karla IV a místo úvodu o politických strategiích dynastických sňatků, či Lucemburcích a Přemyslovcích, psal o vývoji osídlení české kotliny od paleolitu po středověk.)

Přítom „antropologie jídla, pití a narkotik“ (jak je tento obor obvykle ve výukových sylabech anglosaských universit nazýván), je dnes rozsáhlou zavedenou disciplínou, se svými velkými, napříč současnými i historickými kulturami jdoucími, otázkami, tématy, fenomény či teoriemi, od nichž by stálo za to celý výzkum odrazit. Navíc etnografie, jak ji zde, byť jen ve fragmentární, nicméně hezky odvedené, formě, autorka prezentuje, je dnes nikoli jedinou a hlavní náplní antropologie, ale pouze jednou z hlavních *metod*, jimiž se na takto položené obecnější otázky hledáme odpověď.

Práce jakoby kromě ambice etnografického popisu neměla jiných ambicí. Autorka v úvodu zdá se tuší, že jedním z těchto velkých témat, by mohlo být (a skutečně je!) otázka po nečekaně silných stravovacích stereotypech emigrantů v globalizovaném světě. Její respondenty jsou, co se týče naprosté většiny aspektů, vysoce westernizované mladé ženy jejichž kuchyně vypadá na fotkách jako z katalogu. Oblékají se jistě podle západní módy, starší pracuje v managementu mezinárodní firmy ve stejných Windows jako my všichni, mluví řadou jazyků; mladší studentka bude patrně něco jako fanynka hip-hopu a Harry Potera. Nicméně jejich stravování je přes tohle všechno, jak ukazuje práce, stále konzervativní: tedy stále víceméně kyrgyzské. A pokud nabízené jídlo, či dokonce sváteční pohoštění, neobstojí před kyrgyzskými standardy, cítí se zklamány, či téměř pobouřeny.

Tento paradox není ale zdaleka jen specifikum kyrgyzské diaspory, ale jeden z řady centrálních momentů světa globalizace stravování, který můžeme vidět i u řady jiných imigrantských kuchyní. (Kuchyně Arabů v Západní Evropě, imigrantů ze subsaharské Afriky tamtéž, tradiční vaření již několikáté generace

Italů v USA atd.) A také, zároveň se zdánlivě protichůdnou internacionalizací mnohých národních kuchyní (např. italská, čínská, arabská atd.) jedno z velkých transkulturních témat, jimiž se antropologie jídla dnes zabývá... Není náhodou právě toto ten správný úhel pohledu, o který si interpretace autorčina field-worku doslova říká?

Důvodem ztráty centrálního tématu a tedy i ztráty ústřední linky práce, do níž se autorka dostala, byla pravděpodobně naprostá absence vhodné odborné literatury, která by jí mohla v jejím bádání vést. V bibliografii na str. 46 jmenuje pouze deset titulů: -Z toho dvě (*Vaříme zdravě* a *Kuchyně labužníka*) jsou populární tituly o vaření. -Pět z nich je o metodách sociologického výzkumu jaksí zcela obecně. -A dvě jsou sice studie o migraci, ale o jídle imigrantů a patřičných konceptech jak o něm psát, v nich najdeme jen velmi málo.

Přes výše zmíněné nedostatky, práci doporučuji k obhajobě. Zároveň navrhuji komisi, aby zvážila mezi bodovým hodnocením odpovídajícím známce nejhorší dvojky a lepší trojky (tedy 20-25 bodů).

oponent

Radovan Haluzík

Katedra obecné antropologie

10.června 2008